Varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet sekä asiakasmaksujen määräytyminen ja periminen 1.1.2027 alkaen

Sivistyslautakunta 18.11.2026
426/12.06.00.00/2026

Valmistelija vt. Varhaiskasvatusjohtaja

Varhaiskasvatuksen hallinnossa on valmisteltu uusi Varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet sekä asiakasmaksujen määräytyminen ja periminen -esite. Esitteeseen on koottu Inarin kunnan varhaiskasvatuksen järjestämistä sekä asiakasmaksujen määräytymistä, perimistä ja perimättä jättämistä koskevat periaatteet, jotka ovat aiemmin olleet osittain kunnan verkkosivuilla ja erillisissä asiakirjoissa. Uuden esitteen tavoitteena on koota ohjeistus yhdeksi ajantasaiseksi kokonaisuudeksi sekä selkeyttää ja yhtenäistää varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja asiakasmaksuihin liittyviä käytänteitä.

Asiakasmaksujen määräytymisperusteita esitetään päivitettäväksi porotalouden tulojen huomioimisen, tulotietojen toimittamistavan ja niihin liittyvien menettelyjen, puutteellisten tulotietojen perusteella määrätyn maksun tarkistamisen sekä asiakasmaksujen perimättä jättämisen osalta.

Porotalouden tulojen selvittämistä täsmennetään siten, että porotulojen liitteeksi tulee toimittaa porotalouden tuloslaskelma sekä Ruokaviraston päätös eläinkohtaisesta tuesta. Lisäksi porotulot lisätään erikseen asiakasmaksua määrättäessä huomioon otettavien tulojen luetteloon. Porotalouden tulonmuodostus ja verotus poikkeavat tavanomaisesta palkka- ja yrittäjätulosta, minkä vuoksi porotaloudesta saatavien tulojen selvittämistä on tarpeen täsmentää. Muutoksen tavoitteena on yhdenmukaistaa porotaloutta harjoittavien asiakkaiden varhaiskasvatusmaksujen määräytymisperusteita muiden poronhoitoalueen kuntien käytäntöjen kanssa.

Tulotietojen toimittamisessa siirrytään ensisijaisesti sähköiseen asiointiin Inarin kunnan varhaiskasvatuksessa käyttöön otetun Edlevo-sovelluksen ja Edlevon verkkoversion kautta. Tulotiedot voidaan jatkossakin toimittaa sähköpostitse tai asioimalla varhaiskasvatustoimistossa silloin, kun sähköisen asiointipalvelun käyttö ei ole mahdollista.

Edlevo-sovelluksessa huoltajalla on tällä hetkellä mahdollisuus valita tulotietojen tarkastaminen tulorekisteristä. Tämän valintamahdollisuuden poistamista selvitetään ohjelmistotoimittajan kanssa. Siihen saakka, kunnes tekninen ratkaisu on käytettävissä, esitetään toimintatavaksi, että varhaiskasvatustoimisto palauttaa tuloselvityksen huoltajalle täydennettäväksi ja pyytää toimittamaan varhaiskasvatusmaksun määrittämiseksi tarvittavat tulotositteet. Mikäli asiakas ei toimita pyydettyjä tulotositteita kohtuullisessa ajassa, varhaiskasvatusmaksu määrätään korkeimman maksun mukaisesti asiakasmaksujen määräytymisperusteissa kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Samalla täsmennetään käytäntöä tilanteissa, joissa korkein asiakasmaksu on määrätty sen vuoksi, ettei huoltaja ole toimittanut tulotositteita määräajassa. Jatkossa näin määrättyä maksua ei ilman erityisiä perusteita korjata takautuvasti, vaan tarkistettu maksu tulee voimaan tulotietojen toimittamista seuraavan kuukauden alusta. Nykyisessä käytännössä puuttuvien tulotietojen perusteella määrättyjä maksuja on korjattu myös takautuvasti ilman erillistä muutoksenhakumenettelyä.

Takautuvista korjauksista aiheutuu varhaiskasvatuksen hallinnolle lisätyötä ja välillisiä kustannuksia muun muassa maksupäätösten, laskutuksen ja hyvitysten käsittelystä. Muutoksella pyritään vähentämään hallinnollista työtä sekä selkeyttämään asiakkaan vastuuta maksun määräämiseksi tarvittavien tulotietojen toimittamisesta määräajassa. Asiakkaalla säilyy oikeus hakea asiakasmaksua koskevaan päätökseen muutosta voimassa olevien muutoksenhakusäännösten mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen määräytymisperusteiden yhteydessä on tähän asti sovellettu erillisiä asiakirjoja Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen perimättä jättämisen perusteet 1.3.2023 alkaen (sivistyslautakunta 15.2.2023 § 17) sekä Päivähoidon järjestämisperiaatteet erityistapauksissa (sivistyslautakunta 19.2.2014 § 7). Uuden esitteen valmistelun yhteydessä näiden asiakirjojen tarpeelliseksi arvioitu sisältö on päivitetty ja sisällytetty osaksi uutta yhtenäistä esitettä.

Asiakasmaksujen perimättä jättämisen perusteita muutetaan siten, että perheelle myönnetään maksuhyvitys, mikäli lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta yhtäjaksoisesti vähintään neljän viikon ajan ja poissaolosta on ilmoitettu vähintään neljä viikkoa ennen poissaolon alkua. Koulujen syys,- joulu- ja talviloman ajalta perheelle myönnetään maksuhyvitys, jos loma-ajan poissaolo on ilmoitettu loma-aikakyselyn mukaisesti.

Kirjallisen ilmoituksen perusteella myönnettävän asiakasmaksun perimättä jättämisen enimmäispituudeksi määritellään kaksi kuukautta vuodessa.

Muutosten tavoitteena on selkeyttää ja yhtenäistää varhaiskasvatuksen järjestämistä ja asiakasmaksuja koskevia menettelyjä, täsmentää porotalouden tulojen huomioimista, sujuvoittaa tulotietojen toimittamista ja asiakasmaksujen hallinnollista käsittelyä sekä yhtenäistää asiakasmaksujen perimättä jättämistä koskevia käytäntöjä. Samalla aiemmin erillisinä olleet ohjeet ja periaatteet kootaan yhdeksi ajantasaiseksi kokonaisuudeksi.

Esittelijä Sivistysjohtaja Ilkka Korhonen

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy muutokset varhaiskasvatusmaksun määräytymiseen sekä perimättäjättämisen käytäntöön yllä esitetyin perustein.

Päätös